

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Recentiorum ratio de eadem re. c. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

lius sit non spiratus: inspirabilitas, vel negatio spirabilitatis nō debet peculiaris notio Filij æterni constitui. Ad hæc, quoniam is, qui affirmat in Deo esse duos innascibiles, affirmat etiam duos esse Deos, ut ait Hylarius in lib. de Synodis: ideo necesse est, innascibilitatem constitui notionem peculiarem alicuius personæ. Hactenus Caiet.

Meo tamen iudicio non satis explicat rationem discriminis, quam inquirimus. Quod enim per negationem illam cognoscatur à nobis ratio primi principij, non negamus: verum, nisi per eam negationem conciperemus aliquam positivam rationem principij, ipsa sola negatio secundum se inter notiones personæ non esset numeranda. Ut autem ratione positiui, in cuius cognitionem deducit, dicatur notio peculiaris, illud debet esse diuersum à positiui, quod alijs notiorum vocibus significatur: quare debebat ostendere Caietanus, quomodo id, quod per innascibilitatem concipimus, sit positiuum distinctum ab alijs notionibus nostro modo intelligendi, id vero, quod per inspirabilitatem in Filio cognoscimus, non sit.

Præterea, quid quæso refert, innascibilitatem esse negationem peculiarem in Patre æterno, & eam in alijs patribus creatis non reperi, ut ideo sit peculiaris notio Patris æterni? Nam si non inueniatur aliquid positiuum speciale, quod negatione illa innoteat, non debet specialis notio constitui. Mito tertiam rationem, quam Caietanus affert ex Hylario: illa enim parum habet momenti.

CAPVT. III.

Rationes Durandi, & Canariensis de eadem re.

Deinde respondet Durandus in 1. distinct. 26. quæst. 1. a. 1. o. hanc esse differentiam inter innascibilitatem, & inspirabilitatem: quod inspirabilitas solum significat negationem spirationis passivæ, quæ cum contineatur in notione positiuæ actiue spirationis, quia eo ipso, quod est spirator, spiratus esse nequit: ideo non ponitur notio diuersa ab spiratione actiua, quæ communis est Patri, & Filio æterno, at innascibilitas significat negationem, non solum solius generationis, sic enim non esset distincta notio à paternitate, sed etiam cuiusque alterius processionis, tam immanentis per intellectum, & voluntatem, quam transcendentis per creationem, & sic innoteat nobis aliqua dignitas primæ personæ tanquam primi principij distincta ab alijs notionibus.

Ego quidem existimo eam negationem non debere constitui diuersam notionem, quæ non indicat nobis aliquam dignitatem positivam diuersam ab alijs positiuis notionibus, alioqui liceret, plures alias notiones per negationes multiplicare. Verum tamen non satis ostendit Durandus, quomodo innascibilitas significet nobis pro materiali nouam dignitatem personæ, quam non indicat inspirabilitas. Nam dicere posset aliquis, sicut inspirabilitas non est distincta notio ab spiratione actiua, quia illam hæc negatio consequitur, sic etiam nec innascibilitas, quia hæc etiam negatio necessario consequitur paternitatem, & spirationem actiuam. Quod enim est principium omnis processionis, quale est paternitas, & spiratio actiua simul, non potest aliquo modo procedere. Deinde non posse procedere per creatio-

Vaquez in 1. partem Tom. II.

nem habet Pater, & quæuis alia persona, in quantum Deus: imo, ut infra disput. 140. cap. 1. ex Damasceno ostendimus, ingenitum, ut significat increatum, vel non procedens per creationem, non est notio, ad notionem personalem pertinet, cum ea sit ratio quædam communis omnibus personis, notio autem vni, aut duabus personis solum conuenire debeat.

Deinde Canariensis reprehendit asserentes, innascibilitatem esse notionem ratione alicuius positiui coniuncti, & asserit esse notionem ratione solius negationis. Quare autem innascibilitas sit notio ratione solius negationis, non item inspirabilitas, non alio modo probat, nisi quia inspirabilitas negat solum processionem per voluntatem, ex quo non videtur significari dignitas aliqua Filij, at innascibilitas negat in Patre omnem processionem, ex quo aliqua eius dignitas nobis innoteat distincta ab alijs notionibus merito ergo constituitur diuersa notio. Ideoque inquit vocari Patrem ab Hylario g. de Trinitate, maiorem Filio, quia ab alio non procedit, non quod Filius minor sit, sed, ut inde Patris autoritas per innascibilitatem nouo modo ostendatur.

Verum hic author incidere videtur in sententiam, quam ipse impugnauit. Nam si ideo dicit, innascibilitatem esse notionem, quia denotat aliquam Patris dignitatem, seu auctoritatem, sequitur eam non esse notionem ratione negationis, sed ratione positiuæ dignitatis, quam indicat: nulla enim negatio, ut negatio est, potest esse dignitas alicuius, aut perfectio illius, tametsi negatione, aliquando perfectionem positivam significemus, ut sequenti capite dicetur.

CAPVT. IV.

Recentiorum ratio de eadem re.

Postremo alij contra communem sententiam Scholasticorum, quos cap. 2. commemorauimus, affirmant, notionem personæ non semper ad dignitatem illius pertinere, sed sciri esse, si per eam persona nobis innoteat. Quare cum per innascibilitatem cognoscatur à nobis persona Patris, non item per inspirabilitatem persona Filij, ideo dicunt, innascibilitatem esse notionem, non inspirabilitatem, non quia per innascibilitatem cognoscamus peculiarem aliquam Patris dignitatem, sed, quia tota eius persona negatione illa innoteat. Probant vero inspirabilitatem non cognosci personam Filij, quia non omnis negatio apta est ad cognoscendum melius positiuum, sed aliqua: huiusmodi autem non est inspirabilitas: nam persona Filij melius à nobis cognoscitur filiatione, & generatione passiuâ, quam negatione passivæ spirationis: Pater autem melius per negationem processionis, eo quod, ut ait S. Thomas, quæstione sequenti, artic. 4. in corpore, & ad primum, & in 1. distinct. 28. quæst. 1. artic. 1. & 2. prima melius per negationem agnoscuntur. Ideo ergo ponitur notio.

Hæc tamen sententia facile potest confutari: Primo, quia contra communem sententiam Scholasticorum docet, de ratione notionis non esse significare dignitatem aliquam personæ, cuius est.

Secundo, quia, ut in notationibus articuli præcedentis, & disput. 137. cap. 2. diximus, notio, quæ ponitur ab Scholasticis in diuinis nō est ipsa cognitio,

cognitio, qua personam cognoscimus, neque est mediū, per quod in notitiā illius devenimus, nec modus ipsam cognoscendi: sed ratio personæ à nobis cognita, qua cognita, hoc ipso persona cognoscitur: iam verò si negatione, ut inaccessibilitate cognoscitur à nobis persona Patris, non secundum aliam positivam rationem, quam paternitatis solius, vel spirationis, vel utriusque: ob id non debet inaccessibilitas diversā notio assignari; hoc est, diversā ratio cognita de persona, sed diversus modus eam cognoscendi, qui apud Scholasticos non est notio.

Rejicitur
tertio.

Tertio, vel ratio, quam de Patre per negationem cognoscimus, est ipsa negatio, & sic qualibet negatio cognita de persona erit notio, vel est ratio positiva media illa negatione cognita; & hæc erit aliqua dignitas, vel ergo est distincta à paternitate, & spiratione, & sic erit distincta notio positiva contra præcedentem opinionem, vel est ipse paternitas, & spiratio, & ita inaccessibilitas non erit notio, id est, ratio diversum cognoscendi eandem rationem de persona. Veluti si ratio infinitatis, & aliorum attributorum, quæ negatione concipiuntur & denominantur, cognoscitur duplici via, & per negationem, & modo positivo, non deberet dici diversā notio naturæ & essentiae, hoc est, diversā ratio cognita, sed eadem omnino, diversio tamen modo intellecta.

11.

Quarto re-
fuitur.

Quarto, quemadmodum ratio Filij melius nobis nota est per se, quam per negationem spirationis; sic etiam ratio patris, & ratio spiratoris in patre melius secundum se cognoscuntur à nobis, & persona patris per illas rationes positivas, quæ per negationem processionis, quæ est inaccessibilitas: quis hoc non videat? melius enim cognosco principium duorum conceptu proprio productionum, quam negatione opposita. Propterea Cyrillus lib. 1. Theauri, c. 2. sic ait: Et qui Patrem nominavit Deum ab ipso, significavit quod est, qui vero in genitum dixit, ab eo, quod non est. Pater enim Filius est, genitus vero non est. Quod autem ab eo, quod est, quam ab eo, quod non est, commodius Deum nominamus, inde perspicuum erit, &c. Frustra igitur inaccessibilitas ab ipsis Theologis ea de causa constituitur notio, quia per illam persona Patris melius innotescat.

Cyrillus.

12.

Quod si dicant, per negationem illam melius à nobis primam personam cognosci, quatenus habet rationem primi principij, quia prima melius negatione innotescunt, necesse erit aliam rationem positivam primi principij, pater paternitatem & spirationem assignare. Nam si in his duabus, vel illarum altera consistit, melius proculdubio cognoscitur per illas, quam per negationem. Si autem ut negatio sit notio, satis est per illam quoquo modo cognosci personam, etiam si sub eadem dignitate cognoscatur: erit etiam inspirabilitas notio: hæc enim quoquo etiam modo reddat nobis notam secundam personam. Addant aliqui cum Alexand. 1. par. q. 69. mem. b. 4. & 5. ideò ingentum esse notionem, quia etiam si esset una sola persona, illa diceretur ingentia: ergo cum hac negatione posse persona cognosci sine paternitate, & spiratione; erit distincta notio ab illis. Sed contra est ratio manifesta: Nam eodem modo inspirabilitas in Filio, & ingenerabilitas in Spiritu sancto cognosci possent, etiam si nec Filius generaretur, nec Spiritus sanctus spiraretur, sed alijs

Quarta
ratio re-
fuitur.
Alexand.

diversis modis procederent: id tamen non sufficit, ut illæ negationes sint peculiare notionem, quia nunc cum supponimus Filium genitum, & Spiritum sanctum inspiratum, hæc negationes satis notæ sunt per alias positivas notionem, nec illam dignitatem diversam ab illis denotant.

CAPUT V.

Vera ratio, ob quam inaccessibilitas est peculiaris notio, non item inspirabilitas.

Veram rationem assignemus, per quam inaccessibilitas dicatur à nobis notio Patris, distincta ab alijs, at vero inspirabilitas in Filio, & ingenerabilitas in Spiritu sancto non item obliuanda est doctrina Durandi in primum distinctæ quæst. 1. artic. 1. nempe negationem forme non tantum esse in aliquo subiecto, quod illa dicitur carere, sed etiam oriri ex peculiari aliqua ratione formali opposita ei, cuius dicitur esse negatio: veluti in corruptibile in cælo, quod negatio est corruptionis, nascitur ex aliqua formali ratione opposita corruptioni, nempe ex perpetuitate, vel etiam simili, quæ nomine caret: incorporeum similiter in Angelo est negatio corporis, quæ nascitur ex ratione spiritali. Illam vero rationem, unde nascitur negatio, nonnumquam negationem ipsam significamus; eò, quod notior nobis est negatio, quam forma positiva: est autem aliquando notior negatio, quia formalis ratio, quæ prius, notior est, ut corruptio, quam perpetuitas: atque ideò perpetuitatem incorruptibilitatis nomine melius significamus, & concipimus. Sic multa de Deo cognoscimus, quia melius intelligimus, quid non est, quam quod est, ut disput. 2. cap. 4. ex doctrina Patrum notauimus.

Hinc colligere licet primam rationem, ob quam inaccessibilitas sit notio, etiam si negatione significetur: qui nimirum quatuor formaliter, & expresse significet negationem, & id, quod Pater non est: materialiter tamen, & directe significet positivam aliquam dignitatem personæ, modum scilicet aliquem subsistendi illius, in quo dignitas aliqua nostro modo intelligendi apparet, & per negationem à nobis cognoscitur. Sicut incorporeum, & incorruptibile denotant æternitatem positivam, quæ sunt peculiaris causa negationis corporis, & corruptionis, videlicet perfectionem perpetuitatis, & Spiritus. Quam sententiam sequutus est Bonavent. in primum distinctæ 4. quæst. 4. ubi docuit, inaccessibilitatem ratione solius negationis non posse notionem esse, quia sic nullam dignitatem personæ significat: sed ratione positivæ dignitatis, quam denotat, plenitudinem mirum, seu auctoritatem vniuersalis, & primi principij, quam ipse fontalem vocat. Cuius opinionis meminit Sanctus Thomas quæst. 2. art. 4. ad primum. Sunt etiam ex Patribus nonnulli, qui expresse cōcedunt inaccessibilitatem significari modum aliquem positivum personæ, intelligunt autem, sicut hæcenus expositum est. Sic affertur Basilii lib. 4. contra Eunomium, cap. 2. patrem & primum principium, ut admittit nomen, ingentum, ut Pater proprium, & genitum, ut proprium Filij, his verbis: Quare inaccessibilitas substantie modus, non substantia (hoc est essentia) nomen est. Et Cyrillus libro 1. Theauri, cap. 4. circa finem. Et nomine ingentum, non substantiam, (hoc est essentiam) sed modum, quia Deus est, significare volumus. Damasc. quoque lib. 1. de divinis dogm. cap. 9.